

Előfizetési ár:

Vidéken: Helyt:
Évnyegyre 2 f. 50 kr. Évnyegyre 2 f. 24 kr.
Félévre . . . 5 f. 40 kr. Félévre . . . 4 f. 48 kr.
Eladás egyes számonként nincs.

HETILAP.

Hirdetések és magánviták:

Hirdetések és magánviták minden ízbeni
tűk négy hasábos gar- beiktatásnál még 10 pkr.
mond sora 3 p. kr., a bélyegdíj számítandó.

Az iparvilág, tudomány, művészet és szépirodalom köréből.

E lap szellemi és anyagi ügyeit illető minden levél
a SZERKESZTŐSÉG-hez czímezendő.

Bérmertelen leveleket csupán rendes levelezőinktől
fogadjunk el.
Kéziratokat nem küldünk vissza.

Megjelen e lap jelen ivnyi alakjában minden szerdán
és szombaton délelben.

Tartalom:

Felszólítás a kolozsvári keresk. és iparkamara ke-
rületébeni iparosokhoz és gazdákhöz. — A czéhek
hasznosítása. *Köcári J. . . a.* — Kisér-letek Erdély
színszete történetéhez. *V.* — Villámvezető. — Le-
velezés: Dézs. Szászregén. — Az idej termény-
tárlat ügyében. *Nagy Ferencz,* titkár. — Hírfűzér. —
Nemzeti színház — Hirdetések.

Felszólítás

a kolozsvári keresk. és iparkamara
kerületébeni iparosokhoz
és gazdákhöz.

A m. kereskedelmi ministerium e kama-
rát fiók-bizottmányává nevezé ki a Párisban jövő
év május hó 1-n megnyilandó általános ipar-
és terménytárlatra küldendő tárgyakra nézt.
E megítéző kinevezésnél fogva a ka-
mara kötelességének ismeri kerülete tisztelt
iparosait s gazdáit azon előnyökre figyelmeztet-
ni, a melyek egy ily világtárlatoni verseny-
ből e hazra iparára s főleg gazdasági ter-
ményeire nézt származhatnak.

Két tárlatról maradánk ki, a londoni és
müncheni tárlatokról. A párisról elmaradunk
nem szabad, különben önmagunk tagadjuk meg
versenyképességek, s ez önbizal-
matlansággal kockáztatjuk azon czikkeink jó
hírét, a melyek már hitellel bírnak a kül-
föld előtt.

Igaz, hogy iparcikkeinkből kevéssel lép-
hetünk az e tekintetben fejlettebb külföld ver-
senyterére, de ki fogna kételkedni a gyapjunk,
boraink, szóval nyert eredményeink el-
ismert jóságában, főleg miután a legközelebbi
tárlaton megkísértett versenyben a Medgyes
melléki bor fényes elismerést vívott ki ma-
gának.

A küldendő czikkekre nézt főként két
szempontot említünk tájékoztatásul.

Küldeményeink vagy minőség vagy
jutányos ár tekintetében tünhetnek ki más
ország küldeményei felett. Miután tehát ma-
gára a minőségre nézt is bizhatunk több ter-
ményeink versenyképességében, nincs okunk
kételkedni, hogy jutányos árunkra kellő tekin-
tet nem lesz.

E kereskedelmi és iparkamara teljes bi-
zalommal van az illetők helyes felfogása iránt
s ép azért nem tartja szükségesnek hosszasan
fejtegetni azon előnyöket, a melyek az ily
nemes versenyből származhatnak egyes or-
szágok iparára s leginkább kereskedelmére a
nagy külfölddel, a mely előtt csak ez uton
ismertethetjük meg magunkat; ez uton nyit-
hatunk piacot a próbát kiállandó terménye-
inknek.

Mennyire ohajtja a m. kormány is, hogy
e tárlaton a nagy birodalom minél több ver-
senyzője jelenjen meg czikkeivel, kitetszik
világosan kifejezett ohajtásán kívül azon ked-
vező intézkedésből is, hogy a küldésre elfo-
gadott czikkeket az állami vaspályákon in-
gyen szállíttatja.

A kamara tehát teljes bizalommal hívja
fel e kerület értelmiségét ez üdvös esz-
me tényleges felkarolására, s hizeleg magá-
nak azon reménnyel, hogy ez uttal nem fog
hideg közönyösséggel találkozni.

A kik a tárlatban részt akarnak venni,
jelentsék magukat a kamaránál f. évi nov. 1-ig,
a kiállításra szánt tárgyakat pedig küldjék be

legfeljebb 1855. január 31-kéig, hogy azok
megvizsgálásáról s bejelentéséről e kamara,
mint vizsgáló bizottmány, intézkedhessék.

A kiállítás részleteseb körülményeiről a
kamara szívesen nyujt kívánt felvilágosításokat.
Kolozsvárt október 13-kán 1854.

A kereskedelmi és iparkamara.

A czéhek hasznosítása.

Hogy Erdélynek iparlapja levén, abban
oly ritkán képviseltetik maga az ipar, legki-
áltóbb bizonyítványa annak, mily nominalis ná-
lunk minden, mi másutt államgazdászattani ma-
gasságából már kezdett az élethez leszállani,
az megtette az ivnek, mit tókely ivének le-
hetne nevezni, három negyed utát, minek mi
csak első stadiumát sem érők el igazában.

De hagyjunk békét egyszer már a recr-
minációknak. E lap közelebb e tárgyra nézt
tartott halotti emlékezésed elég egy nemze-
dek életére. A nemzetnek élni kell, de nekünk
kell életét gondozni, kik gondolkodni tanul-
tunk, ha méltóknak akarunk tartatni a helyre,
hol állani igényünk.

Előre becsótam, hogy alapom a czéh-
rendszer, tehát nem akarom azt eltörölni a
földnek színéről. A vita felette ugyan nevet-
séges volna, miután egymaga áll még társai
közül, kik elhunytak már, hála az égnek! A
czéhrendszer áll még, s annak állni is kell
még, mert — megerősítettik a kormány intéz-
kedés által; de, hogy hasznos is legyen: né-
melyeket a közfigyelem széke elébe kívánok
idézni.

Nemzetünk tán soha inkább nem érezte
sziverehatóbban, hogy az új világ, átalakulása
óta, valóságosan vert pénzzel járja a bú-
csut. S talán az is szemébe tünhetett, hogy
az ipar napjainkban, melyek a megpróbáltatás
napjai voltak, feltűnő áldást árasztott kezelőire.

Képzelmehi azonban, mi jólét fekszik te-
hát e néposztály kezében, oly országban mint
mienk, hol csak dolgozni kell, hogy megél-
hessen az ember; míg Europa más részénél
egy más kezéből nem csak a kenyeret, de
ugy szólva a munkát is ki kell ragadni az
élhetésért, annyira szaporodván el az egyének.

Nálunk a főhiány a dolog könnyen ve-
vésében feneklik; mivel rest, vagy hogy szeb-
ben mondjam ki, igen kényelmes munkások
vagyunk az ur szőlőjében.

A mi mives osztályunk nevével sem ismeri
a munka-felosztást, és az erőpazarlás
teljesen rendszerévé lön. A mi iparosaink ma
a mihely, holnap a kapa mellett vannak; s
csak míg műszereiket elő és összeszerkeztik,
félnap telik bele naponkint: csoda aztán ha
elég áldás müködésök egyik ágán sincsen.

Ezek mind nem mehetnek többé. Ez idő
új gondolkodást kíván. Újjá kell magunkat te-
remtenünk, ha nem épen angol vagy ameri-
kai tőzséreké, kikről tudjuk, hogy tagadják
magukban az embert a pénzért. Na hiszen an-
nyira hajosan is leszünk. Keleti vérünk ugy
látszik megóv ezen ragadványtól.

De — hogy a czéh helyein, hol tanács-
kozni gyűlünk össze: a közügy, nem pedig
bizonyos utógondolatoknak kellene igényben tar-
tani a jóra való lelket; de hogy még a bün-
tetéseket is ellakmáozzuk: ez korunkban oly

gondolat, hogy lehetlen, hogy az ember el ne
keseregje: Les orgies des populace sont des
jours des devil pour le philosophe. (Say.)

A czéhek eddigi szervezete ismeretesebb,
sem hogy ismertetni kellene. De az tán még
sincs meg mindenütt, hogy ne essék szegőd-
tetés, czéhbaállítás vagy választás, vagy akármí,
hogy ne fecerunt magnum áldomás lett volna
a vége. Egyébaránt ez a kupak tanácsoknál
is ugy ment, s így tanulták azt fenébről, hol
a példákat adták. A czéheknél e már ma u-
gyan megszorításban nyög, de mi szeretnők,
hogy ki is gyógyuljunk valahára belőle, és
pedig önként és egészen, ugy tán a mondan-
dók is megtörténhetnének.

Nekem oly könnyű volt, mint Columbus
tojása, miután rá jöttem, természetesnek talá-
ni: hogy a czéheket az emberész már böl-
csőjében takarékpénztáraknak, hitelbankoknak
teremtette volt. Hiszen már eredetileg az ön-
fentartás eszméjének köszöni lételetét.

Az alap megvan. A czéhek önálló testü-
let, mely önmagát kormányozza; büntető s
végrehajtó hatalommal bír. S gyakorolja is.
Vannak czéhek, melyeknek tőkje tetemes, s
létezését e pénzforrásnak köszöni. Nem új pe-
diglen e gondolat: mi tevők lennének e pénz-
zel azon esetben, ha a czéheket is fenyegető
kiváltság, eltörlés, őket is szétugraszta. Ezt
nem egyszer és nem egytől lelete kebelbe-
lietől hallani. A takarékpénztári eszme al-
kalmazása pedig már magában keltő rejtene;
egyet, hogy pénzök elrendezeti, biztos keze-
lési állapotba helyezve lenne, más, hogy czé-
huk is örökké tartana, mire sokan maig oly
sokat építnek.

E neme aztán a takarékpénztárnak, hit-
telbanknak kölcsönre kiadva, s csak a tagok
között, mily hasznos lenne épen reájok nézve,
talán magok is át fogják érteni.

A világ pedig megbékéllene a czéhekkal.

Ha e szellem munkálna aztán köztök, s
tőkéjük józan és pontos gazdálkodás utján nőni
kezdene: mi könnyű volna a gondolatra jön-
niök, hogy kebelünkben, mint a londoni mű-
kiállításra, s más nálunknál miveltebb nem-
zetek közé egyéneket utaztassanak, ki haza
térve köteles lenne a tanultak, látottak gaz-
dag tapasztalatával fizetni vissza a reá fordí-
tott pénzt. Mekkora lenne általa a nyere-
ség a czéh egyes tagjaira, mennyi a közön-
ségre, mennyi a honra nézve, csak azok tud-
hatják, kik egyegy új találmányt az újabb idő-
ben kére kerithetve, feltudják fogni, hogy a
mesterségnek is ezer mestersege van, mi által
könnyíteni magán kötelessége is, öröme is az
avatottnak, ha még annál avatottabb is magok
az elvekre nézve.

Ha pedig odáig érnének embereink, ak-
kor már nem volna salto mortale azon gon-
dolatig is, hogy a most divatos nyomorúságos
vásároakra holygdást számúzzék valahára még
mindig középkori iparrendszerökből; s átlépve
az újabb korba, boltot, rakárt állítsanak kö-
zöst, hol mindenik tagnak mударabja illendő
áron kelne el, nem vesztegetve mint most gya-
korta; vagy szállíttatná a vidékre szerleszté.

S ha aztán elvégre hozzájogik elhatna a
szellem, hogy önálló munkálatai legyenek ön-
magoknak; akkor... nem is merek gondolni
e távoliság édes képére.

Hogy pedig mindezek nem ábrándok, mutogatni, bizonyítani sem kell többé. Rég el-sajnálkozott azon a francia Say, hogy bár minden város-negyednek, minden professiónak volna takarékpénztári intézete!

A kivihetőségben sem látok valami nagyot mondva, miután látjuk, hogy napjainkban évtizedekben századokat lép az emberiség. Igaz, hogy czéhmeister uraimék kissé jobban rendbe lesznek szedve, de jövedelmek is jobb lesz, a szerint mint a társulat fog intézkedhetni.

Egyébaránt, hogy ezeknek legkisebbje is lelkiismeretes korszükség, azt a higgadtabb előtt — kiknek e sorok irvák — vitatni sem kell.

Hintsük azért a magvakat és terjeszszük, míg megéri. Szent kötelessége ez mindennek, ki csak hiszi és vallja, hogy földészet és ipar az alfa, hol nemzet-életünk felvirágoztatásának kezdődni kell. Kővári J... a

Kísérletek

Erdély színészete történetéhez.

(Második közzemény.)

V.

Farkas Sándor jegyzőségével 1836-ban egy korszak kezdődik, melynél szilárdabb irányut, változatosabbat nem ismerünk.

Egyelőre áthúzódó társaságok léptettek fel kísérletül, míg végre Kilenyi több idő-re maradt.

Maj. 23-kán Szerdahelyi dalszínész társasága kezdte előadásokat: nyárig marada itt.

1837 januárban egy styriai énekes társaság ada három előadást.

Augustusban athleta Rappó hét mutatványt.

Septemberben Göde szintársasága hozza 11 előadást.

Oct. nov. dec. Kilenyi társasága foglalta el. 1838 apr. bécsi énekes Padevith hallatja magát két este.

Majd Hetényi szintársasága ugyananyit.

Jun. Broshe és Mayerhoffer ad egy hangversenyt.

Jul. Fejér Károly szintársasága 19 előadást rendez.

Dec. Erőművész Averino 10 estvét foglal el.

Mignem Kilenyi Kocsis Dávidnak ez év augusztusa elejével a színház allandóul átadatott.

Kilenyi korszaka 1838 augusztusától egy izben 1839 oct. utolsójáig tart. Ekkor eltávozt, a színház üresen maradt. Másod izben 1840 martiusában kezdé ujlag meg játékát, míg aztán végkép eltávozt.

Kilenyi korát azon erős vendégzerepel-tetés jellemzi és magasatja, mit ő oly fényes sikerrel rendezett. Pest első rangu színészeit rendre hozatá le. Megyeri, Fán-csi, Lendvay, Lendvayné, Laborfalvi Róza sat. egymást váltogatták szinpadun-kon, s a legelőkelőbb dramavilágot ideztek elő.

Míg a szinpad ily élénk, Farkas Sándor, ki mondhatni nem jegyzője, hanem szelleme volt színházunknak, pénzügyére is komoly gondot fordítá. Számba vevé az elejétől hátramaradt fizetellen haszonbéri tartozásokat, s felvételökre a legszilárdabb lépéseket tevő.

Kieszközöltetett, hogy e tartozásokat, mint országosokat, az ország közügyigazgatója, Horváth Ferencz vállalja el, s azt csakhamar nagyrészen felhajtató. Kieszközöltetett, hogy a város részére lekötött színház felszabadítatott, mint hogy a kérdéses 12 ezeret az insurrectionalis pénztár, mint nemesekink tőkéje kifizette; kifizette 1841-ben kamatját is 2754 pftban: s így a színház a fenyegetett executiotól végkép fölmentetett. *)

E lépésekben nagy része lehetett cancellar gr. Lázár Lászlónak, ki a színház

körül elejétől a legmelegebb keblük közt lá-tunk; ez időben pedig a választmány egyik tagjává nevezetett.

E közben egy egyszerű kérdés merült fel és merült le. Kilenyi fennemlített 1839-i eltávoztával a színház üresen maradt. Uhlich Henrik egykori német színész mint tánczmes-ter Kolozsvárt mulatában, kedvet kapott régi pályájára visszalépni. S nem ismerve városunk szellemét, 1840. jan. 14-én a városi tanácshoz kérelmet ada be, s megnyeré, hogy itten német társaságot játszodtasson. Engedé-lyével a választmányhoz fordult, s a színház-at felkérte; de a választmány azt febr. 6-n, mint szinpadunk eredeti céljától eltérőt, visz-szautasítá. Uhlich erre, ugy látszik, a városi engedély nyomán játékszint akara állítani. Mi-re a választmány nemzeti önrzeto melegével a városnak, akarám mondani, a város taná-csának át írta, mint itt következik:

„Sajnosan értette ezen biztosság, hogy a tek. tanács Uhlich Henrich tánczmeisternek idei január 14 és 22-kéről 243 és 296 számjai alatt kiadott válasza szerint megengedte, hogy ő Kolozsvárt német játékok előadhatására, né-met játékszint építhessen.

„Nem tudja ezen biztosság azon indító okokat belátni, melyek a t. tanácsot ezen ha-tározat hozatalára bírhatták. Fel nem teheti ugyan is, hogy azok lehettek volna indító o-kaik, melyeket léha principiumu hazafiak, csak időtöltés szempontjából tekintve a játékszint, ezen ügyben felboredani szoktak.

„Mert nekünk nem lehet még a játékszint csak gyönyörködés tárgyának tekintenünk, még pedig könnyen megmagyarázható okokból, ha két hazánk városai statisztikai állását megte-kintjük. Nekünk a játékszint ugy kell néznünk, mint soká elhanyagolva volt nyelvünk egyik védelmét, mint soká súlyedezve való, de éb-redeznit kezdett nyelvünk szent palladiumát.

„De ha talán valamely okokból, a nem-zetiség e szent ügyére figyelmét nem fordít-olta is a t. tanács, midőn ezen határozatát hozta, — s ha még az ország rendei által 1811-ben, jegyzőkönyve 396. 604. 709. és 710. lapjain, a nemzeti játékszint iránt irolta-kat is elmellőzhetőnek vélte, ugy hiszi ezen biztosság, hogy legalább azon egyezésnek kel-lett volna megszeghetetlennek lenni, mely 1820-ban junius 26-kán a nemes városi közönség biztossai s az országos biztosság között köt-letett; melynél fogva a városi közönség, ma-ga tulajdonát, a jus theatrit által adja az or-szágos játékszínnek; az első pont alatt nyil-ván ezek köztélvén ki: „Hogy theatri just minden mások kirekesztésével, sem-minémű föltételek vagy képzélhe-tő respectussa alatt, mások által gyakoroltatni a méltóságos biztoss-ág (melynek megakadályoztatására a nemes város illő segdelemmel fog lenni) meg nem engedi, sőt inkább meggátolni tartozó léssen.

„Meglepő volt tehát e biztosság előtt a tek. tanács feunforgó határozata, mert midőn az érdeklött egyezés ellenére, — mely még eddig kérdés alá nem vonatott, — ily hatá-rozat hozatott, azt kell következtetni ezen biz-tosságnak: hogy a tek. tanács vagy egészen megfejeltekezett ezen egyezésről, vagy hogy e nemzeti ügy iránt meghidegetett. Annál meg-lepőbb volt pedig, hogy a szomszéd Magyar-ország rendei s feles, még németes városok is, épen most igyekeznek azon, hogy a ma-gyar színészetet allandóul megalapítsák, s Ko-lozsvárt épen akkor a meglévő gyarapodha-tásának gátok vettenek elöibe.

„Bárha sajnosan kellett is elősorolni ezen biztosságnak a fennebbieket, mind a mellett is teljes reménnyel bizik, hiszi, s fel is teszi a tek. tanács hazafi érzelméről, hogy nemzeti intézetünket fenyegető ezen határozatát meg fogja változtatni, s nem engedi hogy ezen vá-roson más játékszint is alapítsák. Annýival-in-kább, hogy csak ezen egy nemzeti játé-k-szint is be nem töltheti a kolozsvári közön-

ség annyira, a mennyire kívántatik, hát ha még más idegen játszószínek is azt fogják a-kadályoztatni, kétségen kívül nem csak meg-hányatlásához, hanem elenyészéséhez fog kö-zelíteni.

„Ily bizodalma felől meggyőződve, nem kíváná e biztosság azon kedvetlen kötele-ségét teljesíteni, hogy ezen első magyar vá-ro-s ennek a nemzetiség mellett lelkes ér-zelmű polgárai tek. tanácsát, az ország ren-deinek és a nemzetnek kénytelen legyen fel-panaszolni, az ország célját megfojtó ezen határozatáért s egyik nemzeti intézet hátra-vetéséért.

„Melyek iránti nyilatkozatát elvárva 1840 martius 6-kán

Játékszini országos biztosság ülése
Gr. Lázár László, Cserei Miklós.”

A tanács mart. 6-án ügyvédi okosodá-sokkal felelt, s fenntartá magának a jogot, magyar társaság nem léteben, annak érkez-téig, németnek a játszást megengedni. *)

Ez alatt Uhlich már a főkormányásokhoz is beadta volt kérelmét; ez közölte a választ-mánnyal; a választmány apr. 26-án a fen-nebbi értelemben adá véleményét... Az alatt Kilenyi visszaérkezett. S így a nagy kérdés két uton is megoldatott.

Villámvezető.

A villámvezetőn vagy villámhárítón ért-jük azon vasrúdat, mely az épület tetejéről bizonyos meg nem szakadó irányban a földre vezetődik, azt az épület tetejével mintegy ösz-szeköti, s arra van határozva, hogy az épü-letre csapó villámot kifogja s minden kár nél-kül a földre vezesse. A villámvezető rúd ház tet-jéni felső vége az ugynevezett villámfogó rúdat képi, mely a legmagasabb kémények tetején is feljül nyúlik, s felső hegyes vége meg van aranyozva. Némely physikusok a villámfogó rúd ellen azt hozták fel ellenve-tésül, hogy az a villámot magához csalogat-ván, veszélyes; mások ismét sürgetőleg aján-lották, mint oly eszközt, mely a villámmal tett fenyegető felleg veszélyes tartalmát lassanként kiüríti s elhárítja. Azonban e villámhárító nélkülvölhellen, főkép ott, hol épenséggel igen magasra nyuló hegyesen végződő tárgyban, mint például a vitorlás hajó árbocokon, hol a könnyen hajlítható villámhárító a vízbe ye-zetődik. A kemény épületeken a villámvezető szilárd, hajlíthatatlan, s vagy 3—6 hüvelyk szé-lességű, s lára szeggett ónszalagokból áll, és elsőbben a fedél ormán vonul el, azután a le-hető legrövidebb uton a földre levezetődik, vagy pedig jól befürészszott összeillesztett vaspálczákból készül, s összefont sárgadrót-sinorban végződik; hol a sárgadrótonadék e-gyenetlen, annyi nehézségű vékony sárgadrót-zatotokat kell áthuzni, 10 láb hosszúságra egy fontot. Reimer szükségletellenk tartja nem vil-lámvezető fakarok által a kőfalaktól a villám-vezetőt elválasztani. Az ónszalagokat ugy kell egymásra rakni, hogy felső és alsó végei el-lenkező irányban horgadjanak meg, mint két ily módon megfordított J betű. A vaspálczá-kat sróffal össze kell szorítani, a rézdrótokat pedig összeforrasztani. A villámvezető hatá-skörét, melynek magassága 12—16 láb, szé-lességben, magasságban még egyszer akkora-ra teszik, ugy hogy egy 40—60 láb hosszú-ságu épületre elegendő egy villámhárító. Hol egy-nél több villámhárító kívántatik, azokat a fedél végeire helyezik. Teteje egy láb ma-gasságu, négyzetű hosszúságú, s felső vé-gén 2 hüvelykre megaranyozott réz. Mentől nagyobbak a villámot védendő épületekre tett villámvezető ércztömegek, a külső elvezetőnek annál többnek s erősebbnek kell lenni, hogy az átszőkés meggátoldják. Minthogy a földre vezetendő villám abban könnyen elterül, a vil-lámhárító végét nyirkos földre vagy vízbe kell vezetni s ott szétágztatni. A villámdelejes

*) Jegyzők. III. 45—8. 1.

távir-dai
zető kép-
érczlapo-
villámve-
zők föld-
vasporra-
nem hog-
villámhá-
jamin, k-
irányzot-
gyengítse-
béli vihá-
Morvába-
zete lény-
minden k-
véből sz-

Mi
leg a M.
püspöket,
erdélyi r-
urat. M.
det; egy
kasságha-
statisztiká-
tüntelvé-
a türelem-
hité s m-
söt türel-
nok — na-

Még
főerdős-
ban, becs-
ber, lelki-
után 5 k-
gyász-sz-
végeztet-
De i-
nek. E-
ket szült,
Neveztes-

Gazd-
eredmény-
de inkább
eresztett
után remé-
ság késle-
élet fejlőd-
haták hel-
szelnek, a-
zák a me-
lyes veter-
szul term-
jutand, a-
szakai hó-
adott a sz-
tos zöld s-
tették, s
végezni. C-
hák mind
E hó elej-
a jolsvai
dölését E-
lódunk; a-
hideg nap-
lehetővé t-
deni. Ily l-
a folytono-
gódalomb-
feljül, a t-
hétü vásár-
ily áron is-
ségben ösz-

Mily
velés, s m-
nunk: népi-
következő
les forrás-
deletet ad-
mekeiket i-
ge volt ot-
latta maga-
vélekedvén-
közterüh,

*) Színházi jegyzőkönyv III. 64. 1.

*) Színházi jegyzőkönyv III. 65. 1.

hát ha
gújk a k
meg-
fog kö-
ve, nem
öteles-
yar vá-
kes ér-
g ren-
y-en fel-
ó ezen
hátra-
va 1840

g ülése
Miklós.
oskodá-
a jogot,
érkez-
)
székhez
választ-
a fen-
Az alatt
kérdés

ón ért-
tetejéről
a földbe
egy ösz-
az épü-
kár nél-
rúd ház
llámfogó
émények
és vége
usok a
ellenve-
salogat-
eg aján-
mal telt
ssanként
ámháritó
gel igen
árgyban,
on, hol
izbe ye-
mvezető
lyk szé-
l áll, és
án a le-
ezetődik,
illesztett
rgadrót-
adék e-
rgadrót-
gra egy
nem vil-
villám-
nyg kell
égei el-
mint két
spálczá-
drótokat
5 hatás-
b, szé-
akkorá-
hosszu-
tító. Hol
azokat a
láb ma-
első vé-
Mentől
ekre tett
ezetőnek
ni, hogy
a földbe
ül, a vil-
izbe kell
mdelejes

távirai eredmények szerint a föld villanyve-
zető képességét emeli az, ha a drót egy nagy
érelapon végződik. Ez hasznos lenne épen a
villámvezetőknél is. A villámvezetőnek a nyir-
kos földben álló végét, hogy rozsa ne fogja,
vasporral kell körülrakni, mely vezető erejét
nem hogy gyengítene hanem még neveli. A
villámhárító feltalálója a híres Franklin Ben-
jamin, ki a villámhárító vezető hatását oda
irányozta, hogy az által a sebes kiürítést
gyengítse, s annak alkalmazhatóságát az 1753-
beli viharban ajánlá. Az első villámhárítót
Morvában 1754-ben Divish állítá fel, szerke-
zete lényegén Reimar annyit javított, hogy
minden későbbi javaslatok rendszerint az ő-
véből származnak.

LEVELEZÉS.

Décs oct. közepe.

Mi is eltemetők, de csak ugy eszményi-
leg a M. Várárhelyen nem régi el holt reform.
püspököt, a 88 éves agg patriárkát, a 38-ik
erdélyi ref. püspököt mltos Antal János
urat. M. L. ref. hitszónok tartott gyászbeszéd-
et; egy becsületesen, tisztességesen és mun-
kásságban eltöltött élet fényrajzát, vallásos
statistikát, s az igaz protestantismus szellemét
tüntetvén előnkbe, melynek egyik szép oldala
a türelem. Hagyjátok meg mindenkinek keble
hitét s meggyőződését s elveit, mert a vallás-
os türelem a legszebb erény, mondá a szó-
nok — nagy igazán.

Még egy más temetésünk is volt, cs. k.
főerdős Pataki Pál halt meg 50 éves korá-
ban, becsületes, munkás és szelid lelkületű em-
ber, lelkiismeretes hivatalnok; hagyván maga
után 5 kiskoru szegény árva t. A halotti
gyász-szertartás a rózsahegy-i kápolnácskában
végeztetett.

De itt még nincs vége szomorú hireim-
nek. Egy anya néhány órák alatt 3 gyerme-
ket szült, mind három rövid idő alatt meghalt.
Nevezetes természeti jelenség!

Gazdáink takarmányaitak betakaríták. Az
eredmény a középszerűség fokán nem felül,
de inkább alól áll; a törökbuza koránt sem
eresztett annyit, mennyit a jó nyári időjárás
után reméltünk, mert a tavasszal száraz-
ság késleltette a gyökeredzést, s a növény-
élet fejlődését, a késő nyári esők nem hoz-
haták helyre elkéselt munkásságát a termé-
szetnek, az őszelei hidegek pedig akadályo-
zák a megérelést. Hasonlót írhalok a hüve-
lyes veteményekről és szőlőről, mely igen ro-
szul termelt s a megérés pontjára alig ha el-
jutand, annyival kevésbbé, mert a minden éj-
szakai hóharmat leforrázta s vad fanyar izt
adott a szőlőnek, pedig a borágok természe-
tes zöld színüket a nagy hidegek miatt elvesz-
tették, s a szüretet néhány nap mulva el kell
végezni. Oly hideg idő jár, hogy a téli ru-
hák mind előkerültek, s mindenütt be van fútvé.
E hó elején szép időnk volt, azt hittük: hogy
a jolsvai időjós octoberre is eltalálta jöven-
dőlését Erdélyre nézve, de alig ha nem csá-
lódunk; még szerencse, hogy a sok száraz
hideg napok után egy kis esőnk volt, mely
lehetővé tette az őszi szántóvetést megke-
zdeni. Ily környülmények között nem esoda, ha
a folytonos drágaság mindnyájunkat nagy ag-
gódalomban tart. A tisztá buza vékaja 5 frton
feljül, a törökbuza 3, a zab 2 vfrton kelt mult
heti vásárunkon s vannak oly kereskedők, kik
ily áron is falukra rándulnak nagyobb meny-
ségben öszvevásárolni.

Mily hátra áll még falvainkban a népne-
velés, s még hányszor kell így felfohászko-
nunk: népnevelés jöjjön el a te országod! a
következő történet is bizonyítja, melyet hite-
les forrásból merítettem. Az előjáróság ren-
deletet adott ki, hogy a szülők adják gyer-
mekeiket iskolába; egy apának talán szüksé-
ge volt otthon gyermekére, vagy örmestebb
látta maga körül heverészni a tűzhelyen, ugy
vélekedvén, hogy az iskolába járatás is egy
közterüh, melyet mindenkinek egyaránt kell

hordozni, fogadott pénzen egy gyermeket, ki
a szomszéd faluba (hol az iskola volt) helyette
iskolába járjon, s csalogyan szorgalmasan
járt és tanult az iskolában a kibérlett tanítvány s
szép előhaladást tett, míg a helyettesített ba-
romi tudatlanságban maradt. Az előjáróság
csak későn vette észre miként van kijátszodva.
Szomorú dolog midőn pénzen kell fogadni ta-
nulókat. Egy más faluban a falu vénjei aze
indítványozták, hogy adják meg a tanítónak a
kivánt fizetést, ha felmentetnek gyermekeik az
iskolába járás terhétől.

Ennyi sötét borús dolgok után had tér-
jek derültebbekre, vidámabbakra. Mezei Jó-
zsef táj-, arcz-képfestő és photograph hazánk-
fia városunkon keresztül utazott egy müked-
vellő grófi családhoz; a jövő héten néhány
napot itt töltend, azután Kolozsvárra megy ho-
szabb időre; ki nem csak gyönyörű olajba
fastett arcz, táj, s aquarell, de a legtokéle-
tesebben színezett photograph képeket készíti,
mit valaha láttam. Meltán ajánlhatom a mü-
vészelbarátok figyelmébe, mert ő a miénk,
és mindenek felett mert megérdemli.

Posonyi is ide készül szintársulatával.

R. l.

Szászrégen oct. 8-kán

Tisztelt szerkesztőség!

A jolsvai időjósunk adatott előre — ne-
künk pedig csak lementé után — dicserni meg
a napot; s ha nem leend egyforma is, mi ar-
ról nem tehetünk. Én ugyan a kalendáriumok-
ban — bár is ez kézikönyv — sem szoktam
az időjósulatokat megolvasni, s többet adok a
falusi öregek tapasztalatból merített pár héti
előjósolataira, mire inkább is hajthatni. Mult
hóban kaszáltatván sarjumat, mondam a ka-
szásoknak, hogy a jolsvai időjós esőnek jö-
vendőlte septembert, hogy sarjuinkat sem ta-
karithatjuk be; mire egy öreg kaszás, „ne
higgye“ mondá „az ur, mert mikor ily elején
lehull a hó mint most, szép hosszú ösz lesz“,
s ime ez be is teljesendő, mert ha szintén
september első hete rozsul kezdte, és a „Ta-
más homlokát“ hóval beborította is, s követ-
kezőleg kitisztulván, vagy három éjjel oly
vastag hóharmat hullott is, hogy mindent ösz-
szeforrázott, azóta oly meleg szép napok va-
nak, hogy ha a tengerinek is már betakaritá-
sára által bekövetkezett kopasztsága a mező-
nek öszre nem figyelmeztetne, nyárban vélnők
magunkat. És így a jolsvai időjós ellenére azt
kell mondanunk, hogy mostanában egy év is
szebb idővel a sarjuk és tengerik betakaritá-
sára nem örvendeztetett meg.

Az aug. 8-án hullott nagy jégeső által
okozott kár még most tünik ki, mert a me-
lyik törökbuzacst a jég megütötte, azon a fe-
lin semmi szem sem termelt s a cső is áta-
lán aprón maradt, és így a különben remél-
hető termésnek csak $\frac{1}{5}$ -de maradt meg, a
hol pedig az aug. 8-án estvéli jég is járt,
olt $\frac{1}{10}$ -de sem maradt meg; mi miatt a ga-
bona nagyon drága; a szép tisztá búzának
kis vékaja 5 vft — 5 vft 30 kr., a nyers ten-
geri 2 ft 30 — 40 kr., a mezősegen előre fi-
zetik kis vékáját a csős tengerinek 50 — 60 kr.

Gyászhiat is kell hoznunk. Gr. Kun Ká-
rolina sept. 29-kén reggel Vajda-Szentivá-
nyon meghalt, 38 éves korában, kiben azou
vidék árvái és szegényei egy segélyökre min-
dig kész gyámolukat, a helybeli ref. egyház-
megye pedig egy jelentékeny pártolóját vesz-
tették el. Fényes temetését a meghaldgult é-
des anyának testvére, gr. Kemény Sámul tar-
totta fel. Folyó hó 2-n délután 4 órakor tartat-
t a helybeli templomban a végtisztelet val-
lások szerteratás, holott a keltős diszes kopor-
sóba helyezett test három lépcsőre készített,
s virágcserepekkel körülrakott diszes emel-
vényre volt helyezve, hogy virágos kertbe
gondolhat fekvé. honnan darabig kézen vi-
telve szekérré tételét a test, s M. Várárhely
s M. Bogáton át Gerendre vitelt a családi
sírholba. Béke hamvainak! Halálával az ös
magyar Kemény jószágának egy jelentékeny
része idegen elem kezére került.

A különben a csekély jövedelemmel bíró
geryeszegi helvét hitü egyházmegye tagjai-
nak dicserétele mondhatjuk, hogy önmagok
megróvása által begyűjtött pénzösszegeből ké-
szített orgonajok innepélyes felszentelése f. hó
1-n eselt meg.

Folyó hó 3-án a görgényi helvét hitü
egyházkör részletes zsinatot tartván Pókában,
annak tiszt. esperestje egy könyörgést, s tiszt.
jegyzője egy alkalmi beszédet tartottak a tem-
plomban, elhunyt püspökök, főtiszt. Antal
János ur végtiszteletére. R. l.

Az idei terménytárlat ügyében.

Vették olvasóink a gazdasági egylet fel-
szólítását, hogy a nov. elején rendezendő tár-
latra terménypéldányokat küldenének. Mennyi-
re számíthatunk, e tárlat becsületeére váland
termelő világunknak. De hogy még emléke-
zetesebb legyen, figyelmeztetjük főleg azokat,
kik terményök zsengéjét most mutatnak leg-
először be a köző oltárán, hogy nem kívá-
nunk semmi rendkívülit, egy pár marok ga-
bona, egy pár vetemény, néhány gyümölcs,
pár palaczk bor, ha maga nemében jeles, bő-
vön elégséges arra, hogy a kiállításon hazánk
azon vidékét képviselje. Annak különösen ör-
vendenénk, ha egyetlen vidék s egyetlen vá-
ros vagy falu sem maradna képvisellessen. A
küldeményeket már várjuk. Kolozsvárt oct.
17-kén. 1854.

Nagy Ferencz,
titkár.

H I R F Ū Z É R.

Kolozsvár oct. 17-én.

* Ma délutáni 5 óra tájban tökéletes nyári
esőnk volt a legrendszerebb dörgéssel és
villámlással. Időnk is pár nap óta a leglany-
hább. Mit szól hozzá a jolsvai proféta.

* Kath. püspök Haynald Lajos ur ö nmlga
tegnap körünkbe érkezett.

* Mult számunkban ohojtásunk valósult,
mert a kolozsvári muzikai conservatorium
tisztellett meghívja a részvényes
és munkáló urakat, a conservatorium jelenle-
gi állapotjáról és pénztári állásáról szükséges
tudomás-vétel egy további intézkedés végett,
— vasárnap oct. 22-én délután 3 ó-
rakor a királyi lycaeumban tartandó köz-
gyűlésre.

— Egy londoni kenyérsütő azon fölfed-
ezést tette, hogy a régi lisztből készült sü-
temény a choleraát oldidezi, valamint megfor-
ditva, ha fris lisztből készült kenyérral látják
el a choleraától látogatott városrészt, a ragály
megszűnik.

— Angliában jelenleg igen használják
francia természetbúvár Chenot fölfedezését,
t. i. az acélglyártást villányosság-
gal. Az ily aczélat jobbnak és olcsóbbnak ál-
lítják a másként gyártottnál.

— A Bukarestben lévő austriai pos-
ta hivatal máha-küldemények szállításával
is meg van bízva, egyelőre ugyan csak 10
fontig, mert az erre használt kocsik nehezebb
terhek vitelére nem alkalmasak.

— A nemzeti bank a vele kötött e-
gyezmény következtében eddig 20,000 forint
birodalmi kincstárjegyet váltott be saját je-
gyeivel, s ezért a forgalomból kiváltott azon
kincstárjegyeket e hó 11-kén Bó-sben elham-
vaszták.

— Vácson f. hó 2-kán reggeli 3 óra-
kor 14 perczkor oly heves földrengést
éreztek, hogy a lakosok álmaikból felriadtak,
s a szőlőkben több sajtóépület kényényi ösz-
szeomlottak. E földrengés 14 óra különbség-
gel egy napra esik a Brassóban tapasztalttal.

— A keresk. m. ministerium az országos utak jó karban tartását magán vállalkozóknak szándékozván kiadni, az illető hivatalokat felszólítja, hogy jelentsék be minő utvonásokat lehetne előnyösen hasznosbírni adni, s egyszersmind szabályokat tőn közzé, a melyek szerint az utakat a hasznosbírők kezeljék. Ez eljárás Olaszországban már rég divatoz és a legjobb eredményt nyel.

— Bécsben közelebbről néhány cholera eset fordult elő.

— A hirneves francia festész, Vernet Horace a keleti csatatérről Párisba tért a cholera elől, s egy sereg vázlatot hozott a csatáiról képeiből.

— Az új ipartörvényvel együtt a már bevégzett vásár-törvény is meg fog jelenni. A vásárok heti, országos és országos fővásárookra lesznek osztva. A vásárok felügyeletét egy külön hatóság fogja kezelni.

— Dumas annyira ment már a könyvárusokkal, hogy regényeit betűszámra adja el. Közlebről egy regényt 3500 frankon adott el, a mely 180—200 ezer betűből fog állani.

— Azok a chinaiak jelenleg Bécsben vannak, a kik oly biztossággal hajgálják egy-

mást késekkel, hogy az embernek a haja szála áll fel e veszélyes mulatság láttára.

— Aradi színgazgató Havi, a pesti nemz. színház igazgatóságától jött fejszólítás következtében jelenleg Mayerbeer: „Ez a csil-lag a” című legújabb dalműve fordításán dolgozik. Nem mintha Havi ur képességében kételkednénk, de szerettük volna, hogy erre az illető igazgatóság a Bájital genialis fordítóját szólítsa fel.

— Horváthországban is akarnak állítani segélypénztárt szűkülő irók s ezek családjai számára.

Necrolog. Bergai József, a selmeczi cs. kir. bányászakademiának egykori nagybíró növendéke, ötven éves köztisztelt állambívaltnok, a kolozsvári rom. kath. nyilvános lyceumban a: ásvány-, növény-, vegy- és kézműtannak negyven évig ernyedetlen szorgalmu rendes tanára, nincs többé!

A hazafikébbü derék aggastyán áldásos életének 76-dik évében, folyó hó 15-kén hunyt el.

Nemzeti színház

Oct. 14. A loveodi árva helyett Priel K. betegsége miatt Czako: Kalmár és tengeré-

sze sok sikerrel rögtönzöztetett. A rögtönzéseknek a játszásnak elnézésbeli előnyeinek, de nincsen az öltözékeknek, mi nem rögtönzöztetik. Ezen estve a toilette pongyolósága botrányokat idézett elő. Színpadunkon a fejékek, mert az illetőktől nem tanulmányoztatnak, különös szerencsétlenségnek vannak kitéve. Tavaly egy ilyet megfordítva látánk föl-téve, hátréztél elől. Vannak divatárúsodók, kik e részben, az ügy iránti hajlamoknál fogva, a személyzetnek szivesen leczkét adnának: igénybe kel-lenc venni. Jól öltözni, az már magában egy tökély. Ha már oltó-művészségbe elegendünk: a férfiak ruhátlára is figyelmet kérünk. Afféle oldalzsebes kapuk, mely rest öklök barlangjaivá vannak alkotva, nem színpadra vannak feltalálva. E napon a kalandor bárónak, ki egyszersmind kereskedő-géd, lesh kell válna öltözni: mert e jellemben az öltözék, külszín teszi a hódítást.

Oct. 15-kén Jeggyűrű. Népszimű 3 felv. Szigelítettél. E darab jól ettalált egyes vonásokat, néhány szép gondolatot kivéve nem sok belhesséssel bír ugyan, de azért a vasárnapi közönség elmulat rajta, s ez okból, főleg szép népdalai miatt sokáig repertoire-darab fog maradni. Az előadás elég szöszavogó, sikerült volt. A népdalok exequálása s a zenekar kielégítő. Közönség gyönyörű szímmal.

Oct. 18-kán: A válság. Francia szimű. E-lőször. Erről jövőkor.

Agto. Bécs oct. 13-án: arany 23 $\frac{1}{2}$; ezüst 19 $\frac{1}{2}$.

HIRDETÉSEK.

HIVATALOS.

(506)

11599. 1854
M.D.C.

Árlejtési HIRDETMÉNY.

Az ujonan felállítandó cs. kir. kolozsvári kerületi-hivatal faszükséglete fedezésére az 1854-iki télen át f. évi october 19-kén alóltit vidéki parancsnokság irodájában árlejtés fog tartatni, a melyre vállalkozni akarók azon megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az árlejtés kezdete előtt minden hozzá-szólóni kívánó 10% bántapénzt tar-tozik letenni.

A többi föltételek az árlejtés előtt fel fognak olvastatni s addig is megtekinthetők e hivatal irodájában.

A cs. kir. katonai vidéki parancsnokságtól Kolozsvárt oct. 17-kén 1854.

(498)

177. 1854.

Hirdetmény.

Az alább irt cs. k. sóbányhivatal-nak szüksége lévén 1855-dik évre következendő termékekre és építési anyagokra u. m.

3700 bécsi mérő elegy búza,
1100 „ „ török-búza,
1300 cub. öl tűzi fa és
1500 darab $\frac{1}{2}$ ezoloz és 1 ölös tölgyfára.

Ezen kellekek beadása folyó év no-venber hónapja 13-kán a cs. k. m. új-vári sóhivatal irodájában tartandó ár-csökkentés utján a kevesebbert ár-lalkozóknak kiadatnak az alább irt pontok mellett:

1-ör. A gabona mennyisége az ár-csökkentés alkalmával meghatározandó három időszakban lesz beadandó.
2-ör. Csakis oly gabona lesz ben-beveendő, mely egészséges, tiszta és teli szemű lesz; a búzára nézt ez, két rész tiszta búza és egy rész rozsból állhat.
3-ör. A tűzi fa is nagyobb részben száraz és hasábtól minden ág-bog nélkül, és egy öl hosszu dara-

bokból kell hogy álljon; a tűzi fára nézt az utolsó beadási időpont leend 1855-diki május utolsó napja, a tölgy-fára nézt pedig február utolsó napja.

4-er. Köteles leszén a vállalkozó a felsőbb helyről történt helybehagyás után a vállalatjához mért 10 procent cautiót kész pénzben vagy statuspa-pirosban letennie, vagy két annyit erő törvényesen megbecsült és intalubált fekvőket a cs. k. kamara biztosításá-ra lekötni, melyek nekie a felvállal-tak beadása után visszaadotnak.

Ezen árcsökkentésre a vállalkozók a fenn kijellett napon délelőtti 9 óra-kor személyesen 10 procent bántapénzzel megjelenhetnek, vagy pedig 15 kros helyeges papirosra írott a-jánlatukat a szükséges bántapénzzel ellátva, pecsét alatt bérmentesen a fenn kitűzött árcsökkentésért mego-lózó estvíg megtehetik; mindazonal-tal szükség leszén az írásbeli ajánla-tokban vállalatukat és ezeket azon küllirattal: Vállalat a gabona és anya-gok beadása tárgyában“ ezen hivatal-hoz juttatni.

M. Ujvárt, october 5-én 1854.

A marosújvári cs. kir. sóhivatal.

(487)

A magas cs. kir. igazságügy-i mi-nisterium, folyó 1854-ik évi február 12-ül, 1206. szám alatt költ rendelete-vél fogva, engemet erdélyországi ügyvédnek nevezett ki, állandó lakás-sal Kolozsvárt.

Van szerencsém józudomásul jut-tatni, hogy én jelenleg az ügyvédsé-gezt folytatom és szolgáltatalom min-denkinék bizodalmason ajánlom. Iro-dám van a gróf Rhédei János szen-utczai házában az 1-ső emeletben V-ik osztály, 89-ik szám alatti szobákban.
Dr. Rottensteiner Antal,
országos ügyvéd.

MAGÁN HIRDETÉSEK.

(505)

Értésülvén Torda városa előljáró-sá-ga arról, hogy a nehai Tóth András-féle nagy-csáni javak, részben vagy egészen elárvereztetnének; figyél-meztetni kívánja a vásárolni kívánó-kat, hogy azon javak 2400 pftig Tor-da városának betáblázva vannak, — mi tiszta zálogjogot biztosít.

507

Tudományos vélemény.

Borchardt tudor illatos győgyerejű szappanjában a nagy mennyiségű növényi anyagokon kívül, még nevezetesen illatos és röp-olajos ásványrészek is vannak, melyek ezen szappan hatását sajátosságossá és jellemzővé teszik. Esti győgy nem csak lágygyá és hajlékonygyá te-szi a bőrt, mi által a nedv-különöz szabadabb lesz, hanem még vegy-alkatrészeimél fogva felszívólag és fordítólag hat a bőrre, az al-sejtszövetre és mirigy műszerekre, melyeket új tevékenységre in-gerezt.

Azért is e szappan azon esetekre van kijelelve, hol a külbőr ké-régessége és szárazsága miatt a hajlékonyság hányzik; ott, hol a meg-gátolt kigőzölés a bőr alatt rendetlen lérazkodást képez, mint a bőrbőrfoltoknál és az ugy nevezett perseneknél; továbbá, hol a bőr azon fenakadásokból az alkalmatlan tenyészetrei hajlamot nyeri-mint a korpánál, a fosztlányál, a gumónál.

Ha bár az e szappannal csupa mosdás a kevésbé nyakas esetekben elégséges, a terhesebb bajokban még is magasb fokra emelhető annak ereje és hatása, az által, ha a kijellett helyek éjjeli felszívás végett este bedörgölgetnek, és másnap reggel a fel nem szittt maradék lemosatik.
Schweidnitz, 1850 tavaszó 15-én

(p. h.) Arnold tudor, község orvosa.

A Dr. BORCHARDT-féle Növény-szap-pan zöld betűkkel nyomott fejt s az itt álló bé-lyeggel ellátott eredeti pakétcskában árultatik s **Ko-lozsvárt** csupán csak **WOLFF testvé-rek** gyógyszer-tárában.

Szebenben: Zöhrer Ferencz-nél, Brassóban: Stenner, Hoffmann és Konopasek-nél, M. Várahelyt: Fogarassy Demeter-nél, Tordán: Vélcs Györgynél és Segesvárt: Misselbacher J. B-nél található.

(500)

Stájer fünedv mellbetegeknek.

Grác és Bécs városok legügyesebb orvosai meggyőződése s igazolásai szerint ezen mellnedv a jelenben meg-lepőleg tünnette ki jótékony hatását különösen a köhögés, nátha, hu-rut, torok- és mell-fájásban ugy hogy sokaknak szükségül vált, és azoknak tulajdon nyilatkozataik szerint csupán ezen szernek köszönhetik a nyugalmos éjjeleiket s betegségek javulását.

(2—4)

Nagyon ajánlható ezen nedv uta-zóknak. Kellemes íze miatt nem csak gyermekeknek hasznos, hanem korosabbaknak, kivált tífóbe-tegeknek enyhülést szerez, s főleg rekedtségg ellen ajánlható.

Megleltkoruk vehetnek szükség szerint, evés előtt s után rövid idő-vel, naponta 4 vagy 5 evőkalánál; ugyan annyiszor adathatik gyermekek-nek koruk szerint.

Purgleitner József, gyógyszerész s készítője a Stájer-fünedvnek Grácban.
Raktárom van Kolozsvárt **Ko-zák Eduárd**-nak, KATONÁHOZ“ címzett fűszerkereskedésben.

A kereskedelmi és iparkamara befolyása mellett szerkeszti BERDE ÁRON, tanár. —

Nyomatott a rom. kath. lyc. könyvnyomóintézete betűivel.